

גברים במקצוע הספרנות והמידענות – מוטיבציה לבחירה ושביעות רצון
1999-2000 / ויסהוז זהבה

תקציר:

המחקר הנוכחי בדק שלושה נושאים: האם גדל מספר הגברים שהצטרפו למקצוע הספרנות והמידענות בעשור האחרון 1990 – 2000 לעומת העשור הקודם 1980 – 1990, מה המניעים של הסטודנטים לבחירת המקצוע, שביעות רצונם, העדפות בתחומי העיסוק, הרצון להתמיד בבחירה וכן נבדק האם גברים ספרנים שעובדים במקצוע שבעי רצון מעבודתם והאם הם צופים הצטרפות גברים רבים יותר למקצוע בעתיד.

המחקר נערך באוניברסיטת בר-אילן, בשנת הלימודים תשס"א, 2001. אוכלוסיית המחקר כללה 128 סטודנטים מהמחלקה ללימודי מידע, מתוכם 105 נשים ו-23 גברים.

המחקר הוא מחקר משולב כמותי ואיכותי, כולל סקר נתונים דמוגרפיים, שאלון וראיונות עם 14 ספרנים.

סקר נתונים דמוגרפיים: הסקר בדק את מספר הגברים והנשים שסיימו את לימודי הספרנות והמידע בשנים 1980 – 2000. הסקר התבסס על תלמידי המחלקה באוניברסיטת בר-אילן, שהיא המחלקה הגדולה ביותר בארץ ונמצאת באזור המרכז ולכן היא מייצגת את הרוב המתעניינים במקצוע.

הנתונים הופקו על ידי מדור רישום באוניברסיטת בר-אילן בתשס"א.

ממצאי הסקר הדמוגרפי עולה כי חל גידול משמעותי במספר הסטודנטים בוגרי המחלקה שסיימו את לימודיהם, גברים ונשים כאחד, בין השנים תשנ"ד – תשנ"ט, לעומת השנים תש"מ – תשנ"ג. ב-14 השנים בין תש"מ לתשנ"ג סיימו במחלקה לספרנות 163 בוגרים, מתוכם 9 גברים הרי שבין השנים תשנ"ד לשנת תשנ"ט פרק זמן של 6 שנים סיימו 211 בוגרים, מתוכם 15 גברים.

בשלוש השנים האחרונות חל גידול רצוף במספר הגברים שהצטרפו ללימודים וסיימו את חוק לימודיהם לעומת שנים עברו, אם כי לא ניתן עדיין להעריך אם מגמת העלייה תימשך או שהגידול במספר הגברים בוגרי המחלקה הוא מקרי בלבד.

שאלון: השאלון כלל ארבעה תתי-שאלונים שבדקו בסולם בין 1 – 5 את ההבדלים בין הסטודנטים, גברים ונשים במספר נושאים והם: המוטיבציה לבחירת המקצוע ושביעות הרצון: שיקולים אינטרינזיים ואקסטרניזיים, היחס לעבודה במחשב, רצון להתמיד בבחירה, העדפת תפקידים בתחומי הספרנות והמידענות וכן שאלון פרטים אישיים (אנונימי) ובו מספר נתונים דמוגרפיים כגון גיל, מצב משפחתי ועיסוק קודם במקצוע.

ממצאי בדיקת השאלונים מעלים כי בנושא השיקולים לבחירת המקצוע השיקולים "המסורתיים", כגון אהבה לספרים, נטיות טבעיות, הם בעלי משקל רב ביותר בקרב הגברים והנשים כאחד. שביעות הרצון גבוהה יותר אצל הגברים אולם הנכונות להתמדה במקצוע רבה יותר אצל הנשים, תפקידי הניהול והיעץ הם התפקידים המועדפים על כל הנבדקים וביחס כלפי עבודה עם המחשב אין הבדלים בין הגברים והנשים.

מבחינת הנתונים הדמוגרפיים נמצא כי הגברים שנבדקו במחקר הם בגילאים צעירים יותר מהנשים, 76.2% בגיל בין 21 – 30, למעלה מחמישים אחוז רווקים, 78% ילידי הארץ ולומדים במגמת מדע המידע, לעומתם הנשים 57% בגיל בין 21 – 30, קרוב ל-40% רווקות, 74% ילידות הארץ, 60% לומדות במגמת מדע המידע ו-40% במגמה החברתית.

באשר לשביעות הרצון של הגברים הספרנים העוסקים במקצוע, נערך ראיון עיסוק ריבודי, כך שספרנים בכל הרמות המקצועיות היו מיוצגים כגון, תפקידי ניהול, ספרנים בכירים, ספרנים ברמת הביניים, מידענים ומרצים בתחום. הספרנים

מדווחים על שביעות רצון, דפוס הקריירה שלהם תואמים את המחקרים שנעשו בקרב גברים העוסקים במקצועות המוגדרים נשיים, בדרך כלל הם מאיישים תפקידים בכירים הרבה מעבר למספרם היחסי במקום העבודה וההתקדמות המקצועית שלהם מהירה יותר מאשר של הנשים.
בנושא הצטרפות גברים למקצוע כיום ובעתיד, לדעתם לא חל עדיין כל שינוי שניתן להצביע עליו ובאשר להצטרפות גברים נוספים בעתיד רק אם יחולו שינויים בנושאי השכר ובסטטוס החברתי יצטרפו יותר גברים למקצוע.

מס' מיון בספריה :
E023 ויס.גב תשס"א

מס' מערכת בספריה :
510483